

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

ΤΑ ΣΤΑΦΥΛΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΡΑΣΙ

Ἡ Τέχνη καὶ ἡ ἑορτὴς τῆς ἀμπέλου. Ἔργα μεγάλων ζωγράφων. Ὁ τραγητὸς στὴν Αἴγυπτο τῶν Φαραῶ. Στὴν ἀρχαία Ἑλλάδα. Αἱ ἑορταὶ τοῦ Βάκχου. Μία περιγραφή τοῦ Ραμπελαί. Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ Χριστιανισμοῦ. Τὸ θεῖον δῶρον. Ἡ μέθη τοῦ πατριάρχου Νῶε. Στὴν ἐποχὴ τῆς Ἀναγεννήσεως. Ὁ πρεσβευτὴς ποὺ ἔβη μέσθ' ἐπὶ τῆς πόττας τοῦ κτλ. κτλ.

Ἀρχαίον ἀγγεῖον σὲ ὅποιον ἀναπαρίσταται ὁ Βάκχος, ὁ Σιληγὸς μεθύσμανος καὶ αἱ Βακχίδες χερσεύουσαι.

καμ μετὸ θέμα αὐτό. Θὰ δοῦμε τώρα πῶς οἱ μεγάλοι αὐτοῖ ἐικονογράφοι ὄλων τῶν ἐποχῶν καὶ ὄλων τῶν χωρῶν ἀνεπαρέστησαν τὸν τραγητό.

Κι' ἄς ἀρχίσουμε ἀπὸ τοὺς Αἰγυπτίους, οἱ ὁποῖοι συνήθιζαν νὰ ζωγραφίζουν ἀπάνω σὺς τάφους διάφορες σκηνὲς τῆς καθημερινῆς τῶν ζωῆς γιὰ νὰ τὴς θυμᾶται ἡ ψυχὴ τους. Ἀπὸ αὐτὲς τὶς εἰκόνας βλέπουμε τὴν ἑλεεινὴ ζωὴ, ποὺ προϋνοῦσαν τότε ἡ λαϊκὴ τάξις καλλίτερα ἀπ' ὅτι ἔβρουμε τὴ ζωὴ τοῦ λαοῦ στὴν ἐποχὴ τοῦ Λουδοβίκου XIV, ὅποτε οἱ ζωγράφοι δὲν ἐξοργάζονταν παρὰ θεοῦ καὶ βασιλεῖς. Μεταξὺ τῶν ἄλλων, ὑπάρχει μιὰ εἰκόνα σ' ἕναν τάφο τοῦ Νακτί, ἡ ὁποία ἀναπαριστᾶν τὸν τραγητό ὅπως γίνονταν στὴν ἐποχὴ τῶν Φαραῶ. Ἀπ' αὐτὴ βλέπει κανεὶς ὅτι ἐνῶ οἱ μὴνᾶνές μετεωρόφρασαν σήμερα ὅλες τὶς ἐργασίαι, τὶς ἔκαναν πῶ ἐνκόλες καὶ πῶ γρηγορᾶς, στὴ συγκομιδῇ τῶν σταφυλῶν ἐξακολοῦθον νὰ βοσκοῦνται σὲ ἴδιον σημεῖο ποὺ βοσκοῦταν ἡ ἀνθρωπότης καὶ πρὸ δύομιση χιλιάδων χρόνων. Ὅπως καὶ εἶται καὶ τώρα, τότε, τὰ σταφύλια τὰ μαζεύαν μετὰ τὰ χέρια καὶ τὰ πατοῦσαν μετὰ τὰ πόδια.

Οἱ Ἕλληνας κ' οἱ Ῥωμαῖοι θεωροῦσαν τὸ κρασί ὡς δῶρον θεοῦ ποὺ τὸ εἶχε φέρει στὸν κόσμῳ ὁ Βάκχος, ὁ γιὸς τοῦ Διὸς καὶ τῆς Σεμέλης. Γι' αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς εἰκασίᾳ τῶν τραγητῶν γίνοντοσάν διάφορες ἑορτᾶς, πρὸς τιμὴν τοῦ Βάκχου, τῶν ὁποίων ἀναπαριστάσεις βλέπουμε σὲ πλεῖστα τῶν ἀρχαίων μνημείων, ὅπως καὶ σὲ ἄγγεῖα τοῦ ὁποίου δημοσιεύουμε τὴν εἰκόνα. Ἀπὸ τὶς ἀναπαριστάσεις αὐτᾶς, ἄλλες παριστάνουν τὸ Βάκχ' ἢ τὴν ἑνὴν ἑνὴν σαμὰτὰ σταφύλια στὸν Ἄμπελο, τὸ μικρὸ θεὸ τῶν ἀμπέλων. Ἄλλες παριστάνουν τὶς ἱερεῖαι τοῦ Βάκχου, τὶς Βακχίδες, ἡ ὁποῖαι μεθοῦν γιὰ νὰ δεῖξουν καλλίτερα τὴν πίστη τους πρὸς τὸ θεὸ τους. Ἄλλες ἀκόμη παριστάνουν διάφορες θεοτήτες τῶν δασῶν καὶ τῶν ὄρεων μαζί με τοὺς Σατύρους νὰ συνοδεύουν τὸ θεὸ τοῦ οἴνου στὴ θορυβητικῇ του παρελάσει ἐπάνω στὴ γῆ. Ἰδοὺ πῶς περιγράφει τὴν πομπὴ αὐτὴ ὁ διάσημος Γάλλος συγγραφεὺς Ραμπελαί: «Ὁ Βάκχος προχωροῦσε ἐμπρός, ἐπάνω σ' ἕνα θαυμασιὸν ἄσμα τὸ ὁποῖο ἔσφαιραν τρία ζεύγη νεαρῶν λεοπαρδαλέων. Τὸ πρόσωπό του ἐμοιάζε μετὰ τὸ πρόσωπο ὄρειου παιδιοῦ, πρᾶγμα ποὺ εἰδείχνε σὺς ἀνθρώπους ὅτι οἱ καλοὶ οἰνοπόται δὲν γηράσκουν ποτέ. Ἦταν κόκκινος σὰν Χερουβεὶμ, χωρὶς γιὰ τρίχα σὲ πρόσωπό του. Στὸ κεφάλι φοροῦσε στεφάνι μετὰ κισσοῦς καὶ κλιματόφυλλα καὶ φοροῦσε σανδάλια χρυσαῖα. Τῆ

συνοδοῖα τοῦ ἀποτελοῦσαν ἡ Βακχίδες, γυναῖκες τρελλές, μανιακές, παράφορες ποὺ εἶχαν ζωσμένες τὶς μέσες τους μετὰ φεΐδια καὶ μετὰ ἄλλα ζωντανὰ ἐρπετά. Τὰ μαλλιά τους ἀνεμίζοντοσάν στὸν ἄερα, μπλεγμένα μετὰ σταφύλια. Ὁ ἀριθμὸς τους ἦταν ἀμέτρητος. Τῆς πομπῆς προηγεῖτο ὁ ἐμπιστὸς τοῦ Βάκχου, ὁ Σιληγός. Ἦταν ἕνας γεροντακὸς τρεμουλιάρης, ζωηρωμένος, χοντρός καὶ προγαστρω. Εἶχε μεγάλα κ' ἀνασφαιρωμένα αὐτιά, μὴτὴ μητέρα, βλέφαρα παχειὰ καὶ στοργυλὰ καὶ ἦταν καβάλλα σ' ἕνα γαῖδαρο. Τέλος τὴν πομπὴ τὴν ἔκλεινε ὁ Πᾶν, τερατωδῆς καὶ φριχτός. Στὸ ἄριστορὸ τοῦ χεῖρι κρατοῦσε τὴ σέριγγα καὶ στὸ δεξιὸ ἕνα γιγθὸ ραβδί. Στὸ πλάι του ἐβάδιζαν οἱ Σατύροι, οἱ Φαῦνοι καὶ οἱ Αἰγυπτιᾶνες. Τὸ κοινὸν σῆμα ἦταν τὸ ἐπιφώνημα: «Εἶο!» τὸ ὁποῖο ὄλοι ἀναφωνοῦσαν κάθε τόσο...»

Κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τοῦ χριστιανισμοῦ, ἡ ἀμπέλος ἐθεωρεῖτο ὡς δένδρο τῆς ζωῆς καὶ τὰ σταφύλια ὡς σύμβολο τῆς ἀναστάσεως. Ἐθεωροῦσαν θαῦμα τὸ πῶς ἴπὸ τὴν ὄψος τοῦ σταφυλιοῦ ἔβγαίνει τὸ κρασί. Γι' αὐτὸ κ' οἱ πρῶτοι χριστιανοὶ καλλιτέχναι ἀνεπαρέστησαν διάφορες σκηνὲς τοῦ τραγητοῦ μέσα σὲ τὶς κατακόμβαις, ἐπάνω σὲ τὰς σαζοφάγους καὶ σὲ τὸς θόλους τῶν ἐκκλησιῶν. Σὲ μερικὲς μιᾶς ἀρχαῖαι ἐκκλησίαι, τόσες εἶναι αἱ εἰκόνας, οἱ σχετικὲς μετὰ τὸν τραγητό ὅπως μπαίνοντας κανεὶς μέσα διεροῦσάν ἀνὰ μπαίνῃ σὲ νὰὸ τοῦ Βάκχου ἢ σὲ νὰὸ τοῦ Χριστοῦ.

Τὸ ἴδιον συνέβη καὶ μετὰ τοὺς μοναχοὺς τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων οἱ ὁποῖοι ἐξεχριστοῦσαν τοὺς λόφους τῆς Μλουργκόνης καὶ τὶς ὄχθες τοῦ Ρήνου, ἐφύετραν ἐκεῖ ἀμπέλους κ' ἐσκαῖραν σπηλιὰ μέσα σὲ ὅσα ἐκεῖ καὶ κατοικοῦσαν. Αὐτοὶ ἀντιπατέστησαν σιγά-σιγά τὸ βαρὺ μελωμένο καὶ ἀροματισμένον κρασί τῶν ἀρχαίων μετὰ τὰ καθαρὰ καὶ ἑλαφρὰ ἀροματισμένα σημερινὰ κρασιά. Ὅταν περᾶνε κανεὶς μετὰ τὸ τραῖνο ἀπὸ τὰ μέρη ἐκεῖνα βλέπει σὲς κορυφᾶς τῶν λόφων ποὺ εἶναι κατάρτοι ἀπὸ ἀμπέλια, μιὰ μικρὴ ἐκκληροῦσα ἡ ὁποία δεσποῦει ὅλης τῆς περιφερείας. Φαίνεται σὰ νὰ παρακαλεῖ τὸ θεὸ νὰ προστατεύῃ τ' ἀμπέλια ποὺ φυτρώνουν γύρω. Σὲ ὅλα τὰ μοναστήρια τῆς περιοχῆς ὑπάρχει ἡ ἐπιγραφή: «Ἐὐχαριστῆτε τὸν θεὸν τοῦ ὁποίου ἡ ἀπειρος καλοσύνη μᾶς δίδει τὸν οἶνον».

Ὁ χριστιανισμὸς λοιπὸν ἐξύμνησε τὸ κρασί, μὰ κατηγοροῦσε πάντοτε τὴν μέθη. Τὸ κρασί ὡς ἀπολαυστικὸν ἔχρησιμότησας τὸ γιὰ τὴν μετάληψη καὶ συμβολίζοντας μ' αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ Χριστοῦ τὸ ὁποῖον ἐχύθη ὑπὲρ τῆς Σωτηρίας τοῦ Κόσμου.

Τὸ δὶπλό αὐτὸ εἶδος τοῦ κρασιοῦ, τὸν ἰσθὸ ρόλο καὶ τὸ βέβηλο τὸ ἀπεικονίσθη θαυμασιὰ ὁ μέγας ζωγράφος Γκοζόλι σὲ τοὺς δύο περίφημοις πίνακας του: «Ὁ τραγητὸς καὶ ἡ μέθη τοῦ Νῶε» ποὺ βρίσκονται σὲ τοὺς τοίχους τοῦ κοιμητηρίου τοῦ Καρλο Σάντο τῆς Πίζας. Τὸ θέμα τῶν εἰκόνων αὐτῶν εἶνε παρμένο ἀπὸ τὴν παλαιὰ διαθήκη, μὰ τὰ πρόσωπα ποὺ ἀπεικονίζονται σ' αὐτοὺς εἶνε συμπαιρωσάται τοῦ ζωγράφου Φλωρεντινοῦ. Στὴ μιὰ εἰκόνα, τὴν ὁποία καὶ δημοσιεύουμε, φαίνεται ὁ Νῶε, ὁ ὁποῖος ἐπυλοῖ τὸν τραγητὸ καὶ παρακαλεῖ τὸ θεὸ νὰ τὸν εὐδώσῃ. Στὴν ἄλλη εἰκόνα φαίνεται ὁ Νῶε μεθύσμενος ἀπὸ τὸ καινοῦργιο κρασί, σ' ἑλεεινὴν κατάστασι. Πλάι του στέκεται ὁ γιὸς του ὁ Χάμ καὶ τὸν δείχνει στὴν οἰκογένειά του ποὺ ἔχει μαζεφτεῖ γύρω του, ἐνῶ ὁ ἄλλος ὁ γιὸς του ὁ Σὴμ τὸν σκεπάζει μ' ἕνα σεντόνι γιὰ νὰ μὴ φαίνεται.

Κατὰ τὴν ἐποχὴ τῆς ἀνα-

Ἡ ζωγραφικὴ καὶ ἡ γλυπτικὴ διέσωσαν μεχρὴ τῆς ἐποχῆς μας τὸν τροπὸ μετὰ τὸν ὁποῖο ἐορταζόνταν σὺς διάφορους λαοὺς διὰ μέσου τῶν αἰώνων ὁ τραγητός. Καὶ πράγματι, ἀπὸ τῶν εἰκονογραφῶν τῶν αἰγυπτιακῶν τάφων μεχρὴ τοῦ μνημείου ποὺ στήθηξε τελευταῖα στὴ Γαλλία πρὸς τιμὴν τοῦ Παστέρ, βλέπουμε ὅτι ὁ τραγητὸς κ' οἱ σχετικὲς γιορτᾶς ἀπλοχόλησαν πάντοτε τοὺς καλλιτέχναις. Καλλιτέχναις μεγάλοι σὰν τὸ Βελασκουῆ, τὸν Πουσσέν, τὸν Λανζαρέ καταπιαστικὰν μετὰ τὸ θέμα αὐτό.

Ἡ ΜΕΘΗ ΤΟΥ ΝῶΕ

(Ἔργον τοῦ Φλωρεντινοῦ ζωγράφου Γκοζόλι). Ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τοῦ πατριάρχου Νῶε ἐλέγχοντες οἰκογενεὰν τοῦ ἀσχολεῖται μετὰ τὸν τραγητό καὶ μετὰ τὴν μεταβολὴν τοῦ σταφυλιοῦ σὲ κρασί.

Ὁ ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟΝ ΤΡΑΓΗΤΟ Σ' ἕνα ΠΥΡΓΟ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΜΕΣΑΙΩΝΑ (Ἔργον τοῦ συγχρόνου ζωγράφου Λεονάρδου).

γεννήσεως τὸ κρασί ἐθεωρεῖτο ὄχι πιά ὡς δῶρο τοῦ Θεοῦ ἀλλὰ ὡς δῶρο τοῦ Διαβόλου. Καὶ τοῦτο χάρις στ' ἀκατονόμαστα ὄργανα καὶ ἐγκλήματα ποῦ γίνοντοσαν ἐξ αἰτίας τῆς μέθης. Ἡ ἀναγέννησις ἔγαν μία ἐποχὴ πολέμων ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν κατὰ τὴν ὁποῖαν ἔπιναν πολὺ χωρίς ὅμως νὰ ἐκλέγουν τὰ κρασιά τους. Ἦταν ἡ ἐποχὴ κατὰ τὴν ὁποῖα ὁ Βασσομπιέρ πρεσβευτῆς τῆς Ἑλβετίας στὸ Παρίσι, μεθύσμενος, μιὰ μέρα, ἐβγάλε τὴ μπότα του τὴ γέμισε κρασί ποῦ τὸ ἤπνε μονορούφι στὴν ὑγεία τῆς πατρίδας του. Τὸ γεγονός αὐτὸ τὸ ἀπεθανάτιον διάφοροι ζωγράφοι.

Περίφημα σχετικὰ ἔργα ζωγράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι ἡ «Παιδικὴ Ἥλικία τοῦ Βάχχου» τοῦ Πουσσέν καὶ οἱ «Κρασοπατέρες» τοῦ Βελασκουῆς. Στὸ πρῶτο φαίνεται ὁ Βάχχος κοιμισμένος μετὰ γενναία οἰνοποσία, ἐνῶ οἱ σάτυροι τρεκλίζουν καὶ αἱ Βαχχίδες κἀθονται οσερπιτιῆς καὶ ἀνήσυχες. Μονάχα ἕνας φαῦλος ἀγοραγμένος στὸ γλέντι πίνει κρασί ἀπὸ ἕνα κέρας. Στὸ δεύτερο βλέπει κανεὶς τὸ Βάχχο μεθύσμον νὰ στεφανώη με κλιματόφυλλα ἕνα μεθύσμενο νέο ὁ ὁποῖος ἔχει γονατίσει μπροστά του ἴσως ἀπὸ σεβασμὸ, μὰ ἴσως κι' ἐπειδὴ δὲ μπορεῖ νὰ σταθῇ πιά στὰ πόδια του. Ἦνυφ συγκεντρωνοῦν διάφοροι ἄντρες, πίνουν ἀδιάκοπα γελῶντες καὶ χαριεντιζόμενοι.

Τὴν ἐποχὴ ἐκείνη ὁ γιατρὸς τοῦ Λουδοβίκου 14ου εἰσήγαγε στὴν αὐλὴ τὸ περίφημο κρασί τῆς Μπουργκόνης εἰς ἀντικατάστασιν τῶν παλαιῶν βαρειῶν κρασίων.

Κατὰ τὴν ἴδια περίφημὴ ἐποχὴ ὁ μέγας Φλαμανδὸς ζωγράφος Ζορνταίνος ἐξωγράφει τὴν χαρὰ ποῦ δίνει τὸ κρασί στὰ γλέντια τῶν εὐλόρων ἀστικῶν οἰκογενειῶν. Οἱ ἄνθρωποι τότε ἔπιναν συγχερατῆμενα τὸ κρασί μετὰ μέτρο. Δὲν τὸ ἀφῆναν νὰ τοὺς ἀποκτηνῶσι, ὡπως προηγουμένως.

Τραγωδία γλυκὰ καὶ χαρούμενα ἀνηχοῦσαν οὐ ὅλα τὰ γλέντια τοῦ 16ου καὶ 17ου αἰῶνος, τὰ ὁποῖα ἐξυμνοῦσαν τὸ κρασί. Κατὰ τὸ 18ο αἶωνα ἐξακολοθεῖ ὁ κόσμος νὰ πίνει, ὄχι ὅμως γιὰ νὰ ὀργιάξῃ ἀλλ' ἀπλῶς γιὰ νὰ μεθᾶ ελαφρά.

Ἐντωμεταξὺ ἐπῆλθε ὁ κατακλυσμὸς ἡ Γαλλικὴ Ἐπανάστασις καὶ ἡ τρομακρατία, μὰ τὸ κρασί γλύντοσε ἀπὸ τὸν κατακλυσμὸ, ὅπως συνέβη καὶ στὸν καιρὸ τοῦ Νόε. Ἡ καλλιέργεια τῆς ἀμπέλου ἀντὶ νὰ παραμεληθῇ κατὰ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη, ἀπειναντίας ἐνετάθη ἀκόμα περισσότερο.

Στὴν ἐποχὴ μας οἱ μεγάλοι ζωγράφοι δὲν ζωγραφίζουν πιά οὔτε βακχικά ὄργανα, οὔτε μυθολογικὰ συμπόσια, οὔτε γλέντια εὐγενῶν. Ἡ μανία αὐτῆ τῶν ζωγράφων ἐπέρασε πιά ζωγραφίζουν ἀπλῶς τὸν τραγητῶ, ὅπως τὸν κάνει ὁ ἀγροτικὸς κόσμος, ἀλλήθινῶ, μετὰ τὴν ἐποχὴν τῆς εὐθυμίας. Τὶς Μαινάδες καὶ τὶς Βαχχίδες τῶν παλαιῶν ζωγράφων τὶς ἀντικατέστησαν ὄμορφες χωριατοπούλες ἐφοδιασμένες με ψαλλίδια γιὰ νὰ κόβουν τὰ σταφύλια. Τὸ Σιλιγὸ τὸν ἀντικατέστησε ὁ γέρος ἀγρότης, ὁ πατέρας ἢ ὁ παπποῦς τῆς οἰκογενείας καὶ τὸ Βάχχο ὁ ἰδιοκτήτης τῶν ἀμπελῶν, ὁ ὁποῖος, ἀντὶ, ὅπως ὁ ἀρχαῖος Θεός, νὰ σφάζῃ βαρβάρους, φροντίζει νὰ κρατᾷ καλὰ τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ νὰ συναγωνίζεται ἐπιτυχῶς τοὺς ἄλλους οἰνοπαραγωγούς. Τὶς λεοπαράδειξες ποὺ ἔφωσαν τὸ ἄρμα τοῦ Βάχχου τὶς ἀντικατέστησαν τὰ εἰρηνικὰ βώδια τῶν ἀγρῶν ἢ τὰ ξύπινα ἄλογα. Τέλος τοὺς φαίνους καὶ τοὺς σατύρους τοὺς ἀντικατέστησαν οἱ κατοικοὶ τῶν χωριῶν τοῦ βουνοῦ οἱ ὁποῖοι καταβαίνουν στὶς πεδιάδες γιὰ νὰ βοηθήσουν τοὺς καμπύσιους στὸν τραγητῶ. Ἡ σημερινὴ ζωγραφικὴ ἀπεικονίζει τὴν πραγματικὴ ζωὴ τῶν ἀμπελοφυτῶν με εὐλιγρηνεία, δίνοντας στὴν εἰκόνα ὅλη τὴν τραχύτητά της, ὅλη τὴ γραφικότητά της καὶ ὅλη τῆς τῆ χάρη.

Μιὰ εἰκόνα ποῦ ἔχει ἀπάνω της ὅλη τὴν χάρη τοῦ τραγῶ εἶναι «Ὁ τραγητῶς στὴν Ἰταλία» τοῦ συγχρόνου ζωγράφου ντὲ Κοῦζον τὴν ὁποῖα καὶ δημοσεύσαμε. Σ' αὐτῇ, ἅμα προσέξῃ κανεὶς, θὰ δῇ ὅτι καὶ ἡ πιδὴ ἀπλῆ κίνησις ἔχει μιὰ φυσικὴ εὐγένεια, μιὰ δικὴ της ὄμορφιά.

Μὰ ἐκεῖνο ποῦ ἡ σύγχρονὴ ζωγραφικὴ ἐκφράζει προπάντων δυνατὰ, εἶναι ἡ θεροσευτικὴ

σχεδὸν ἀφοσίωσις μετὰ τὴν ὁποῖα οἱ διάφοροι λαοὶ καλλιερτ' ἀμπέλια τους. Τὴν προδοσὴ τῆς ἀμπελοφυτῆς τοῦ τοποῦ τους τὴν θεωροῦν ὡς κἀθῆκον τους πρὸς τὴν πατρίδα. Σχετικὸ εἶναι καὶ τὸ περίφημο γερμανικὸ τραγοῦδι ποῦ λέει: «Στὸ Ρῆνο! Στὸ Ρῆνο! ἐκεῖ μεγαλῶ τ' ἀμπέλια μας!», ὅπως ἐπίσης γνωστὴ εἶναι καὶ ἡ ἰσπανικὴ ἐπιπέδη τραγοῦδι αὐτὸ τοῦ Γάλλου ποιητοῦ Μυσοῆ:

Ἔτ' ἄντε δικὸς μας κά-
[ποτε ὁ Ρῆνος,
γέμιζε τὸ ποτήριό μας]
[ἐκεῖνος.
Κι' ἂν τώρα τόγχε
[ἐξεχάσει

Ἡ Παρθένος καὶ ὁ Ἰησοῦς νῆπιον μ' ἕνα τζαμπὶ σταφύλια στὰ χεῖρα, περιστοιχιζόμενοι ἀπὸ δύο Ἄγγελοι.
Ἄποσπασμα ἀπὸ ἕνα τοῖπιτυχο τοῦ ζωγράφου (Ἰαβὴδ).

Οἱ κρασιῆς οὐαὶ τὸ θεμοῦνται
[χορὸς ἄλλο
Γιὰ τὴν αἰτῆς μᾶς εἶχαε κερῶσε
μετὰ τὸ λευκὸ κρασί ποὺ βράζει ὁ
[Ρῆνος!]

Αὐτὸ εἶναι τὸ κρασί ποῦ προκαλεῖ τὰ μίσση καὶ τοὺς πολέμους μετὰξὺ τῶν λαῶν. Ὑπάρχουν ἀκόμη μάλιστα καὶ πολεμικὰ τραγοῦδια σχετικὰ μετὰ τὸ κρασί, τὰ ὁποῖα προκαλοῦν τὸν ἐνθουσιασμὸ τῶν στρατιωτῶν καὶ ποῦ τὰ ψάλλουν οἱ στρατιῶτες κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἐφόδου. Εἶναι γνωστὸ ὅτι οἱ Σπαρτιατὰι ὀμοῦσαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ ὑπὸ τοὺς ἡχοὺς αὐτῶν τραγοῦδῶν τὰ τραγοῦδια τοῦ Τυρταίου, οἱ Ἀθηναῖοι πάλι ὀπο τοὺς ἡχοὺς σαλπύγων φωνάζοντες: «Ἐλελεῦ! ἐλελεῦ!» οἱ Ρωμαῖοι κραυγάζοντες: «Ὁ Ρόμη!... Ὁ πατρίς μου!...», οἱ νεώτεροι τέλος «Ἑλλῆνες φωνάζοντες»: «Ἄερα!... Ἄερα!...» «Ἐ, ὅλες αὐτὲς τὶς κραυγὲς καὶ τοὺς ἀλαλαγμοὺς κατὰ τὴν ὥρα τῆς ἐφόδου στὸ Γαλλικὸ στρατὸ τὶς ἀντικατέστησάν τὸ τραγοῦδι:

Ἐμπρός! ἔμπρος παιδιά!
Στὸν τόπο τον ὁ ἐχθρὸς
ἔχει καλὰ κρασιά!...
Ἐμπρός, παιδιά, ἔμπρος!...

Καὶ ὅπως ἀπεδείχθη στοὺς διαφόρους πολέμους, οἱ Γάλλοι δὲν εἶναι λιγότερο γενναῖοι πρὸς ἐφόδους των, στὰν τραγοῦδον τὸ τετραστίχο αὐτὸ, ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαοὺς ποὺ ὀμοῦσαν κατὰ τοῦ ἐχθροῦ βγάδοντας κραυγὰς πολεμικῆς.

Σήμερα ἡ τέχνη συνεχίζει τὴν παράδοσιν σχετικὸς μετὰ τῆς ἐφορῆσις τῆς ἀπὸ τὰ σταφύλια καὶ τὸ κρασί. Οἱ ζωγράφοι τῆς ἐποχῆς μας ζωγραφίζουν τὸν τραγητῶ προσπαθῶν ν' ἀποδώσῃ ὅλη τὴν ἀγροτικὴν χάρη τῶν διαφόρων σηκῶν του... Ὅταν πάλι ζωγραφίζουν μεθύσμενους προσπαθῶν νὰ δώσουν στὰ προσωπὰ τους ὅλη τὴν ζητηνοδία τῆς πραγματικότητος.

Ὑπάρχουν βέβαια καὶ ζωγράφοι οἱ ὁποῖοι ἐξακολοθοῦν νὰ ἐμπνέονται τὰ θέματα τους ἀπὸ τὸν κόσμον τῶν ὀνειρων καὶ ὄχι ἀπὸ τὴν πραγματικότητα. Αὐτοὶ ὅμως εἶνε ἐλάχιστοι.

Καὶ στὴν Ἑλλάδα πολλοὶ ἀπὸ τοὺς παλαιότερους ζωγράφους καθὼς καὶ μερικοὶ ἀπὸ τοὺς νέους ἔκαναν πίνακας μετὰ τὸν τραγητῶ. Πρέπει δὲ νὰ ὀμολογήσουμε ὅτι τὰ ἔργα τους αὐτὰ εἶνε ἀρκετὰ ἐπιτυχητὰ καὶ συμβιβάζονται πλήρως μετὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς.

ΤΟ ΚΡΑΣΙ.— (Πίναξ τοῦ ζωγράφου Λεομίντ).

Ο ΤΡΑΓΗΤΩΣ ΣΤΗΝ ΙΤΑΛΙΑ
(Ἔργο τοῦ ζωγράφου Κοῦζον).